

P.B. ARCHITEKTURA

projektant: mgr inż. arch. Lesław Herman

sprawdził: mgr inż. arch. Barbara Garncarz

SPIS DOKUMENTACJI

I OPIS TECHNICZNY

II RYSUNKI:

Rys. nr 1.	- Sytuacja	-	1:500
Rys. nr 2.	- Rzut kwatery z fontanną	-	1:200

OPIS TECHNICZNY

Rewitalizacja Kwatery Zasłużonych na terenie cmentarza centralnego w Szczecinie

**Cmentarz Centralny, Szczecin, woj. Zachodniopomorskie;
część działki nr 2/5, obręb 2113;**

- NIECKA BASENOWA WRAZ Z FONTANNĄ -

1. Podstawa opracowania.

- Umowa nr W/H/6/2011
- Inwentaryzacja zieleni opracowana w październiku 2011 r. przez Ha-art. Studio Architektury Krajobrazu Małgorzaty Haas – Nogal
- Projekt odtworzenia układu przestrzennego zieleni na cmentarzu centralnym, Kwatera 44 z kwaterą zasłużonych opracowany w grudniu 2009 r. przez P.P.K.Z. sp. z o.o. i Ha-art. Studio Architektury Krajobrazu Małgorzaty Haas – Nogal
- Geotechniczne badania podłoża gruntowego, przeprowadzone w październiku 2011 r. przez mgr inż. Karola Piechowskiego.
- Konsultacje z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków
- Warunki techniczne przyłączy
- Aktualna mapa sytuacyjno - wysokościowa w skali 1:500.
- Obowiązujące przepisy i normy.

2. Przedmiot i zakres opracowania.

Przedmiotem opracowania jest projekt renowacji niecki basenowej wraz z fontanną usytuowanej na środku Kwatery Zasłużonych (44). Projekt jest częścią Projektu Rewitalizacji Kwatery Zasłużonych na terenie Cmentarza Centralnego w Szczecinie. W zakresie niniejszego opracowania jest projekt niecki basenowej wraz z fontanną, który jest częścią opracowania projektowego obejmującego projekt zagospodarowania terenu i zieleni, projekt małej architektury oraz projekty niezbędnej infrastruktury technicznej. Poszczególne projekty będące częściami opracowania w odrębnych teczках.

Kwaterna Zasłużonych usytuowana jest na części działki nr 2/5 z obrębu 2113.

3. Lokalizacja obiektu.

Cmentarz Centralny w Szczecinie - położony jest w północno - zachodniej części miasta. Od północy ograniczony jest przebiegiem ulicy Ku Słońcu, przy której zlokalizowane są główne wejścia na teren cmentarza, od wschodu teren graniczy z linią kolejową oraz z usytuowanymi po jej drugiej stronie asyntenckimi ogrodami działkowymi przy ulicy Bohaterów Warszawy, od południa cmentarz ograniczony jest ulicą Mieszka I. Od strony południowej teren zamknięty jest przebiegiem ulic Dworskiej i Wiśniowej.

Kwaterna nr 44 z Aleją Zasłużonych - zlokalizowana jest w zachodniej części zespołu, na zamknięciu głównej osi kompozycyjnej założenia. Oś Alei Zasłużonych usytuowana jest prostopadłe do głównej osi cmentarza a od strony północnej zamyka ją założona na okręgu Kwaterna nr 44 ze zlokalizowaną w części centralnej fontanną.

4. Dane ogólne.

4.1. Historia obiektu.

W dniu **7.11.1899** roku władze Szczecina zdecydowały o założeniu nowego cmentarza na terenach graniczących z Gumieńcami (już w październiku 1900r sadzono pierwsze drzewa). Oficjalne otwarcie, tego zaplanowanego z wielkim rozmachem założenia (trzeciego co do wielkości w Europie; po „Ohlsdorfriedhof” w Hamburgu – 200 ha i „Wiennes – Zentralfriedhof” w Wiedniu – 198 ha) nastąpiło **6 grudnia 1901** roku.

Generalny projekt założenia i część wschodnią o powierzchni 64 ha, opracował znakomity szczeciński architekt **Wilhelm Meyer - Schwartau**. Ta część została zrealizowana jako pierwsza do roku 1918. Był on także autorem głównej kaplicy oraz zespołu budynków przy bramie głównej. Do 1918 roku na cmentarzu pochowano 57 tys. zmarłych i zagospodarowano część wschodnią i środkową. Autorem projektu kwater urnowych był **Georg Hannig** – dyrektor cmentarza do roku 1928. Jemu nekropolia zawdzięcza miano „Dzieła sztuki ogrodniczej”. On też wspólnie z **Luise Lotte Hüger** zaprojektował część zachodnią cmentarza. Zagospodarowanie tej części cmentarza kontynuował kolejny dyrektor **Herbert**.

Do 1920 roku cmentarz zajmował powierzchnię 64 ha (już wtedy obszar 142 ha Gumieniec , leżący na zapleczu cmentarza postulowany był jako rezerwa na jego powiększenie). W 1930 roku miał powierzchnię 122 ha, a w 1943 obejmował 164 ha.

Kompozycja przestrzenna tworzyła unikalny parkowy charakter. Główna oś kompozycyjna obiektu przebiegała w kierunku wschód–zachód, od Kaplicy Głównej (zbudowanej w 1905 r.) do granicy od strony Gumieniec. Był to ciąg widokowy, na początku, którego znajdował się budynek Kaplicy, ozdobny basen i tarasowo usytuowane partery roślinne. Dalej po obu stronach wykonano regularny układ dróg o kolistym rysunku, wydzielając różne formy kwater grzebalnych. W nowszej części, w kierunku zachodnim, wzdłuż osi centralnej, część kwater o regularnym układzie prostokątnym zrealizowano w okresie międzywojennym. W części zachodniej cmentarza układ przestrzenny wyznaczały dolinki strumieni „Cicha Woda” i „Jasna Woda”. Układ dróg w tym rejonie zaprojektowano w układzie równoległym do biegu strumieni. Główne drogi posiadały obsadzenia alejowe z drzew liściastych , zróżnicowanych wzdłuż poszczególnych ciągów. Były to obsadzenia jednogatunkowe, np. aleja dębu czerwonego, platanowa, lipowa, kasztanowa, jarząbu szwedzkiego, świerku kłującego, sosny limby, świerku serbskiego (w 1935r zasadzono na cmentarzu świerki serbskie *Picea omorica*). Charakterystyczną cechą projektu było obsadzanie poszczególnych kwater jednym (rzadko kilkoma) gatunkiem drzew. Skład drzewostanu obejmował 125 gatunków (stan z 1984 r.) , wg inwentaryzacji z lat 1955 – 58 na terenie cmentarza występowało ok. 360 gatunków drzew i krzewów w tym ponad 50 rzadko spotykanych.

W latach 1901-1903 powstało główne wejście. W 1925 r. oddano do użytku krematorium. W latach 1928 – 1930 powstała druga brama oraz kostnica i budynki gospodarcze. Wszystkie budowle cmentarza wzniesione zostały podobnie jak kaplica z czerwonej cegły, częściowo dekoracyjnie tynkowane na biało, urozmaicone bogatym detalem architektonicznym, wykonanym z piaskowca. W latach 1927 – 1928 wybudowano modernistyczną kaplicę przy alei leszczynowej (III wejście).

Zniszczoną w czasie działań wojennych kaplicę rozebrano w 1985 r.

W roku 2009 sporządzony został przez Pracownię Projektową Konserwacji Zabytków oraz Studio Krajobrazu Ha-Art. projekt Odtworzenia układu przestrzennego zieleni na Cmentarzu Centralnym.

4.2. Opis obiektu

Opis ogólny istniejącego terenu

Kwata nr 44 z Aleją Zasłużonych w obecnym swoim kształcie składa się z dwóch odrębnych części – założonej na rzucie okręgu Kwatery nr 44 z centralnie usytuowaną fontanną oraz Alei Zasłużonych, rozpiętej na wtórnej osi kompozycyjnej 1 (podłużna oś kompozycyjna, obecnie droga dojazdowa o nawierzchni asfaltowej – rys. nr 2) założenia.

Kwata nr 44 składa się z kolistego założenia, w którym na obwodzie usytuowane są kwatery grzebalne, w części centralnej zlokalizowana jest niecka fontanny o promieniu 15.0 m a wokół założona jest ścieżka o nawierzchni żwirowej o szer. 3.0 m. Przy ścieżce zlokalizowane są placiki o kształcie prostokątnym w którym usytuowano ławki (drewniane na konstrukcji betonowej). Po obwodzie umiejscowione kwatery grzebalne w dwóch rzędach, oddzielonych ścieżką szer. 1.5 m o nawierzchni żwirowej.

Pomiędzy Kwaterą nr 44 a Aleją Zasłużonych założony obecnie plac o nawierzchni asfaltowej, wykorzystywany jako plac manewrowy dla pojazdów.

Teren objęty opracowaniem (Kwata Zasłużonych) stanowi część działki 2/5 z obrębu 2113 i dotyczy samej Kwatery Zasłużonych, placu pomiędzy Aleją Zasłużonych oraz alejki prowadzącej na górę założenia w sąsiedztwie kaplicy.

Opis istniejącej fontanny

Istniejąca w centralnym punkcie Kwatery nr 44 fontanna posiada nieckę o nawierzchni betonowej z niskim ocembrowaniem. Niecka fontanny prawdopodobnie posadowiona jest na warstwach gliny, tworzących szczelną wannę. Według zapisów archiwalnych fontanna pierwotnie miała budowę ziemną jak staw a tylko brzegi wykonane były z betonu. Podczas prac remontowych przed wybuchem wojny dno fontanny oraz jej brzegi zostały wybetonowane w obecnej postaci. Niecka o średnicy 30.0 m fontanny wykonana jest z betonowych, dylatowanych pól na rzucie trapezu, ze szczelinami wypełnionymi masą bitumiczną. Nawierzchnia betonowa oraz ocembrowanie w złym stanie technicznym, popękane i zniszczone.

Fontanna posiada obieg otwarty. Fontannę w ostatnim okresie napelnianą była wodą ze źródła zewnętrznego (za pomocą węża ze źródła zewnętrznego). Pierwotnie prawdopodobnie napelnianą była za pośrednictwem przewodu wodnego, biegnącego od strony studzienki przy kaplicy. W okresie zimowym woda była w ostatnim okresie wypompowywana pompą przewoźną do studzienki drenarskiej przy fontannie. Ze względu na zły stan techniczny fontanny oraz zniszczoną izolację niecki część wody ucieka do gruntu. Fontanna od paru lat nie jest już napelnianą wodą.

Istniejąca infrastruktura techniczna (obsługująca fontannę)

Sieć elektryczna

Na terenie objętym opracowaniem przebiega linia kablowa 0.4 kV zasilająca szafkę sterowniczą w lapidarium, poprowadzona z tablicy elektrycznej w kaplicy głównej.

Wodociągi i kanalizacja

Fontanna i źródło czerpalne na terenie kwatery nr 44 zasilane są z letniej sieci wodociągowej Cmentarza Centralnego. Fontanna miała kiedyś czynny przelew awaryjny do studni przy fontannie, obecnie niedrożny. Źródło czerpalne podłączone są do studni chłonnych.

5. Dane projektowe.

5.1. Opis ogólny robót związanych z renowacją niecki basenowej i fontanną

Projektuje się renowację istniejącej niecki basenowej oraz technologii fontanny. Projektuje się usunięcie wierzchniej warstwy betonowej niecki oraz demontaż murków obrzeżnych. Po rozbiórce warstwy wierzchniej niecki (dylatowanych pól betonowych w kształcie trapezów) projektuje się konserwację istniejącego podłoża betonowego oraz położenie izolacji przeciwwilgociowej. Przed rozbiórką murków obrzeżnych należy zdjąć formę z istniejącego kształtu do późniejszego odtworzenia w formie obecnej. W trakcie prac przewiduje się ingerencję w istniejące, rozrośnięte krzewy cisów przy fontannie. Prace te należy skoordynować z zabiegami konserwatorskimi przy krzewach (przycinanie, formowanie) tak, żeby nie uszkodzić systemów korzeniowych oraz nie zniszczyć pokroju roślin przez ewentualne przypadkowe przycięcie.

Obrzeże do odtworzenia w postaci prefabrykowanych fragmentów betonowych, które zostaną na miejscu złożone i posadowione na przygotowanych podłożu (częściowo zachowane, wzmocnione i naprawione fundamentowanie obrzeża fontanny).

6. Opis projektowanych prac

6.1. Niecka basenowa

Projektuje się remont fontanny i montaż nowej instalacji wodnej w obiegu zamkniętym, oraz spustu wody z niecki. Nieckę fontanny projektuje się do remontu oraz odtworzenia. Istniejące dno konstrukcyjne fontanny pozostawia się, poddając je renowacji oraz wykonując nową warstwę wykończeniową, wierzchnią. Projektuje się powtórzenie dylatacji w układzie dotychczasowym. Boczne ścianki (ocembrowanie) ze względu na stan techniczny projektuje się do rozbiórki, przy pozostawieniu dolnych części wraz z fundamentami a następnie do odtworzenia według zachowanej formy obrzeża. Na potrzeby odtworzenia obrzeża przewiduje się wykonanie formy z tworzywa sztucznego. Fragment oryginalnego obrzeża betonowego proponuje się pozostawić jako element dekoracyjny w lapidarium. Faktura wykończenia betonowego obrzeża na wzór istniejącego obecnie. Projekt fontanny z częścią technologiczną i budowlaną w odrębnej teczce. Usytuowanie fontanny wg planszy podstawowej (rys. nr 1).

Opis prac rozbiórkowych oraz technologia prac naprawczych wg. części konstrukcyjnej.

Powierzchnia wewnętrzna niecki fontanny = 691,86 m²

Powierzchnia zewnętrzna niecki fontanny = 725,83 m²

6.2. Fontanna

Projektuje się zmianę istniejącej technologii napełniania i opróżniania fontanny. Istniejącą komorę wewnątrz niecki przewiduje się do likwidacji.

Niecka fontanny odwadniana będzie za pomocą spustu dennego, rurociągu ssawnego i pompy, poprzez odpowiednie ustawienie zaworów w komorze technologicznej fontanny, i do studni (KD2)zrzutowej filtratu i dalej grawitacyjnie do kolektora przez przyłącze.

Odprowadzenie ścieków przewiduje się do kanalizacji ogólnospławnej 0,300 grawitacyjnej. Wzdłuż granicy cmentarza, na działce Inwestora, ale za murem cmentarnym, przebiega kolektor ogólnospławny 0,3 prowadzący ścieki z kaplicy cmentarnej i od strony ulicy Mieszka I. Niniejsza dokumentacja przewiduje wybudowanie na końcu przyłącza studni, na terenie działki Inwestora.

Przejsie pod niecką fontanny do otworu montażowego projektuje się wykonać metodą przewiertu

sterowanego lub przecisku, w rurze stalowej.

Technologia fontanny wg. Projektu instalacji technologicznej fontanny.

Fontanna zasilana będzie poprzez sieć elektryczną od najbliższej szafki sterowniczej. Projekt zasilenia wg Projektu sieci kablowej nn – schemat zasilenia szafki sterowniczej fontanny.

6.3. Projektowane nawierzchnie w sąsiedztwie fontanny

Wokół fontanny projektowane odtworzenie nawierzchni trawnika strzyżonego, w którym usytuowane będą projektowane do przycięcia i formowania istniejące krzewy cisów. Jeden z brakujących cisów do odtworzenia. Prace konserwatorskie przy zieleni projektu zieleni.

Na odtwarzanej alejce wokół Kwatery 44 projektuje się nawierzchnię żwirową.

Rozmieszczenie poszczególnych nawierzchni na opracowywanym terenie wg Projektu zagospodarowania terenu – Plansza podstawowa (rys. nr 1).

6.4. Sieć wodno - kanalizacyjna

Projektuje się podłączenie zewnętrznych instalacji wodociągowych dla potrzeb projektowanych obiektów do instalacji wodociągowej letniej cmentarza, do wodociągu W60 ułożonego na skraju kwatery 44D.

Projektuje się odprowadzenie wody z opróżnienia fontanny do kolektora ogólnospławnego u stóp nasypu kolejowego prostopadłego do ulicy Ku Słońcu. Przelew nadmiarowy (odprowadzający wody deszczowe) projektuje się podłączyć do istniejącej studni drenarskiej w ścieżce przy fontannie.

Opis technologii fontanny w części instalacyjnej.

UWAGI KOŃCOWE:

Wszystkie zastosowane materiały muszą posiadać aktualne atesty i certyfikaty wymagane przepisami szczegółowymi.

Instalowane urządzenia muszą być w pełni sprawne oraz posiadać certyfikat na znak bezpieczeństwa lub deklarację zgodności z polskimi normami.

Wykonawcę poszczególnych robót budowlanych obowiązują "Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych" i normy obowiązkowego stosowania.

Projekt jest objęty prawem autorskim.

Przywołane w Projekcie rozwiązania materiałowe i technologiczne należy traktować przykładowo – jako odpowiadające wymaganiom technicznym i gwarantujące osiągnięcie zamierzonych efektów. Dopuszcza się zastosowanie innych materiałów i technologii budowlanych spełniające porównywalne parametry i warunki techniczne.

Opracował:

mgr inż. arch. Lesław Herman

(nrupr:3/ZPOIA/2006; zaświadczenie.ZP-0501)